

การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
A Study of Conditions for the School Administration According
to Sufficiency Economy Philosophy in the School Under
the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2

วัชรพุทธิ เกตุเทศ¹ นงลักษณ์ ใจฉลาด²
Watcharaput Ketthet, Nongluck Jaichalad

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ประชากรได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 127 แห่ง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 97 แห่ง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ผู้รับผิดชอบโครงการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งสิ้น 194 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 -1.00 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 4.02$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติมากทุกด้าน โดยระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.22$) และระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.78$)

คำสำคัญ (Keywords): สภาพการจัดการศึกษา; หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Received: 2021-03-22 Revised: 2021-05-06 Accepted: 2021-05-12

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม The Degree of Master of Education Field in Education Administration, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: puttimaster@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

Abstract

The objective of this study was to investigate conditions for school administration according to sufficiency economy philosophy in schools under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. The population was 127 schools under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. The sample consisted of 97 schools under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. Key informants were selected from each school (two informants/school). They included a school administrator and a sufficiency economy philosophy-based project responsible person, totaling 194 people. Five-rating scale questionnaire was used as a research instrument with item objective congruence between .80 – 1.00 and reliability of .91. Data were analyzed using statistics, including mean and standard deviation. The results of this research indicated that 1) overall condition for school administration according to sufficiency economy philosophy in schools under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2 was at a high level ($\bar{X} = 4.02$). When individual aspects were considered, all aspects were at a high level. An aspect with the highest mean was outcome / success ($\bar{X} = 4.22$). An aspect with the lowest aspect was curriculum and learning activities ($\bar{X} = 3.78$)

Keywords: Sufficiency Economy Philosophy; Guidelines For School

บทนำ (Introduction)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักการในการดำรงชีวิตที่ยึดหลักความพอเหมาะพอดี มีเหตุผล และความไม่ประมาท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงถือปฏิบัติด้วยพระองค์เอง ได้พระราชทานพระราชดำรัส เพื่อให้ประชาชนได้มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และสามารถนำไปปฏิบัติและขยายผลอย่างถูกต้อง ก่อเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2560) ใช้เป็นหลักคิดในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเด็กนักเรียน บริษัท ในวงการศึกษ ครูถ้าเข้าใจสามารถนำไปใช้ในครอบครัว ชีวิตเขาจะดีขึ้น และหากทำให้เด็กได้ใช้เป็นหลักคิดในการดำเนินชีวิต เขาจะเป็นคนดี เขาจะเป็นคนไม่เสี่ยง เพราะปรัชญานี้ต้องการที่จะให้เรามีภูมิคุ้มกัน 4 ด้าน รองรับความเสี่ยงทุกอย่าง เป็นการบริหารความเสี่ยงในชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2560)

การที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อน โดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” ให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อ

การพัฒนาคุณภาพของคน โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาประยุกต์ใช้ ทั้งในเชิงระบบและโครงสร้างของสังคมไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560) จนได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ขึ้น โดยมีการยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดบูรณาการการซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคน มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564 : 4)

การพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะและทักษะสำหรับการประกอบอาชีพเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง แต่ปรากฏว่าพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งยังไม่พึงประสงค์ มีวัยรุ่นจำนวนมากติดยาเสพติด ติดการพนัน ฯลฯ ความด้อยประสิทธิภาพของการศึกษาไทย ชี้ให้เห็นว่ารัฐต้องเปลี่ยนการจัดการศึกษาใหม่ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ การจัดลำดับความสำคัญของการลงทุน การกระจายอำนาจลงสู่หน่วยปฏิบัติ เพื่อเพิ่มความหลากหลายที่จัดการศึกษาที่เน้นตัวเด็กและสนองความต้องการของท้องถิ่น (วารสารการศึกษาไทย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2557)

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำรงชีวิตและการประพฤติปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างพอเพียง เท่าทันและเป็นสุข การศึกษาจึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ มีทักษะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอก ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ซึ่งเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา โดยการจัดตั้งยุทธศาสตร์ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง ภายใต้อำนาจการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกิจกรรมจัดอบรมครูเพื่อน้อมนำพระบรมราโชบายตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้ในสถานศึกษา (รายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2) แต่จากรายงานผลการดำเนินการพบว่า ยังมีอุปสรรคในการดำเนินการต้องใช้เวลา และการดำเนินกิจการต่อเนื่อง ปัญหาในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ที่ทุกฝ่ายควรจะต้องร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนากิจกรรมสอดคล้องและได้ผลยั่งยืน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เป็นการสะท้อนถึงการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัย
ออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

2. กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 127 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 97 แห่ง ได้มาจากการ
กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan
อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 43) โดยคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ได้กลุ่ม
ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 194 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 97 คน ครูผู้รับผิดชอบ
โครงการ 97 คน และเทียบสัดส่วนตามเขตอำเภอ ประกอบด้วย เขตอำเภอลำทับทอง อำเภอเนิน
มะปราง และอำเภอบางกระทุ่ม เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งกำหนด
ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยผ่านการหาค่า
ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence : IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน
5 คน ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.8-1.00 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
โดยผ่านการทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 30 คน และได้ค่าความ
เชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับร้อยละ 91

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงผู้อำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
การทำวิจัย และนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งให้แก่
สถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งขอรับด้วยตนเองและ
ทางไปรษณีย์

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัย ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยตามจุดมุ่งหมาย มีผลของการวิจัย ดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวม

สภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.18	0.55	มาก	2
2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.78	0.61	มาก	5

ตาราง 1 (ต่อ)

สภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.03	0.59	มาก	3
4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.90	0.69	มาก	4
5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	4.22	0.54	มาก	1
รวม	4.02	0.52	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า สภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติมากทุกด้าน โดยระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.22$) และระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.78$)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

การบริหารจัดการสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. สถานศึกษามีนโยบายในการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี	4.42	0.63	มาก	1
2. สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่สะท้อนให้เห็นถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.35	0.68	มาก	2
3. สถานศึกษาติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนประจำปีที่น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา	4.10	0.72	มาก	8
4. สถานศึกษานำผลการติดตามมาพัฒนานโยบายโครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา	4.06	0.70	มาก	9
5. สถานศึกษามี โครงการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.31	0.71	มาก	3
6. สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนงานที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.22	0.77	มาก	4
7. สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.16	0.75	มาก	5
8. สถานศึกษาดำเนินการตามแผนงบประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.10	0.68	มาก	7
9. สถานศึกษานำผลการติดตามมาพัฒนาปรับปรุง การบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.06	0.77	มาก	10
10. สถานศึกษามีการบริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.12	0.73	มาก	6
11. สถานศึกษามีการสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง	4.04	0.78	มาก	11
รวม	4.18	0.55	มาก	

จากตาราง 2 พบว่าสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 1 สถานศึกษามีนโยบายใน

การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$) และการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 11 สถานศึกษามีการสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการเป็นอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.04$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.สถานศึกษามีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้	3.96	0.72	มาก	2
2. สถานศึกษามีการนิเทศ ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.76	0.75	มาก	7
3. สถานศึกษามีการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.41	0.87	ปานกลาง	13
4. สถานศึกษามีแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ทุกระดับชั้น	3.79	0.85	มาก	6
5. สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.71	0.85	มาก	11
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.89	0.74	มาก	4
7. สถานศึกษามีการเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน	3.72	0.83	มาก	10
8. สถานศึกษามีการพัฒนา และเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาพอเพียง	3.91	0.76	มาก	3
9. สถานศึกษา นำแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอยู่อย่าง	3.99	0.80	มาก	1
10. สถานศึกษาจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.72	0.76	มาก	9

ตาราง 3 (ต่อ)

หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
11. สถานศึกษาใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.76	0.76	มาก	8
12. สถานศึกษามีการรายงานผลการประเมินและนำมาปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.82	0.76	มาก	5
13. สถานศึกษาจัดแสดง เผยแพร่ ผลงานของผู้เรียน ที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	3.69	0.89	มาก	12
รวม	3.78	0.61	มาก	

จากตาราง 3 พบว่าสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 9 สถานศึกษา นำแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.99$) และหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 3 สถานศึกษามีการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.41$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
11. สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.99	0.77	มาก	5

ตาราง 4 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
2. สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหา/พัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.06	0.73	มาก	3
3. สถานศึกษาติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.94	0.71	มาก	7
4. สถานศึกษานำผลการติดตามมาใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.90	0.75	มาก	9
5. สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.26	0.72	มาก	1
6. สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.99	0.88	มาก	6
7. สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.06	0.80	มาก	4
8. สถานศึกษานำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนากิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.91	0.68	มาก	8
9. สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.16	0.68	มาก	2
รวม	4.03	0.59	มาก	

จากตาราง 4 พบว่าสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.03) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือข้อที่ 5 สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.26) และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 4 สถานศึกษานำผลการติดตามมาใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.90)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา

การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. สถานศึกษามีแผนงานพัฒนาบุคลากร เพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.05	0.74	มาก	2
2. สถานศึกษามีการจัดประชุม ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่	3.81	0.87	มาก	5
3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.06	0.76	มาก	1
4. สถานศึกษาติดตามผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.84	0.80	มาก	3
5. สถานศึกษามีการนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนา การดำเนินโครงการพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.83	0.81	มาก	4
6. สถานศึกษามีการขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.77	0.85	มาก	6
รวม	3.90	0.69	มาก	

จากตาราง 5 พบว่าสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือข้อที่ 3 สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.06$) และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 6 สถานศึกษามีการขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.77$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ

ผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. สถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.31	0.69	มาก	2
2. ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน	4.23	0.67	มาก	6
3. บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.16	0.69	มาก	10
4. บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณะประโยชน์	4.32	0.67	มาก	1
5. บุคลากรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษากับชุมชน	4.23	0.73	มาก	8
6. บุคลากรมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สถานศึกษา ชุมชน สังคม ดำเนินการสืบทอด รักษาวัฒนธรรมไทยและชุมชน	4.23	0.68	มาก	7
7. ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้น	4.00	0.64	มาก	11
8. ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการดูแลการใช้ประโยชน์จากสาธารณะสมบัติอย่างประหยัดและคุ้มค่า	4.24	0.62	มาก	4
9. ผู้เรียนไม่เบียดเบียน หรือสร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น	4.20	0.61	มาก	9
10. ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา และชุมชน	4.26	0.62	มาก	3
11. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้สถานศึกษา ชุมชน สังคม ดำเนินการสืบทอดวัฒนธรรมไทย	4.24	0.65	มาก	5
รวม	4.22	0.54	มาก	

จากตาราง 6 พบว่าสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่าด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อที่ 4 บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณะประโยชน์มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.32$) และด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 7 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต โดยผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายประเด็นสำคัญเฉพาะภาพรวมที่อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ได้มีการนำนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดทำโครงการที่เกี่ยวกับสถานศึกษาพอเพียง โดยสถานศึกษามีการจัดทำนโยบาย ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำหลักสูตร และบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไปใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น และกำหนดเป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีการอบรม และตระหนักถึงความสำคัญในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ทั้งการเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และการนำผลการปฏิบัติงานไปเผยแพร่ ให้กับทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ Lamberton (2005 : 53 – 68) ได้ศึกษาเรื่องความพอเพียงอย่างยั่งยืน : ความตรงกันภายในของรูปแบบความยั่งยืน พบว่าความพอเพียง จะนำไปสู่ความยั่งยืนและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางไปทั่วโลก และยังสอดคล้องกับ วิภารัตน์ นาดิ (2560 : 87) ศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานตามโครงการสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ กฤษดา นิมทับทิม (2561 : 50) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Lopez, J. & Scott, J. (2000 : Unpaged) ที่กล่าวว่าความร่วมมือของท้องถิ่นของสถานศึกษา ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน และสิ่งที่ท้องถิ่นช่วยเหลือในการศึกษาให้แก่สถานศึกษาได้ดี คือภูมิปัญญาในท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้ยั่งยืน สอดคล้องกับ อภิปรณ์ บุญตัน (2562 : 167) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Young P.Hong, Sheriff and Naeger (2007 :357) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องประโยชน์ของเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาไทยในมุมมองที่กว้างขึ้น พบว่า ความพอเพียงในตนเอง

เป็นกระบวนการของพัฒนาทางจิตใจให้เกิดความเข้มแข็ง และเรียนรู้เป้าหมายเป็นการสร้างความก้าวหน้าไปสู่ความจริง สอดคล้องกับมัลลิกา สีดาเดช (2563 : 123) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 และสอดคล้องกับ กฤษดา นิมทัตทิมา (2561 : 50) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรส่งเสริม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และการเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน เพื่อส่วนรวมและสาธารณะประโยชน์ ตลอดจนการส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม มีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้

1.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา และชุมชน ของผู้เรียน ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

2.2 ควรศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมุ่งเน้นการพัฒนา นักเรียนและเตรียมพร้อมเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษาและต่อยอดให้พัฒนาดีขึ้นในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). คู่มือประเมินสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้น 5 ตุลาคม 2562, จาก <http://www.biea.moe.go.th>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). สืบค้น 5 ตุลาคม 2562, จาก <http://www.bps.moe.go.th/web2018/wp-content>.
- กฤษดา นิมทัตทิมา. (2561). การศึกษาผลการดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร

รมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา.

ธิปกรณ์ บุญทัน. (2562). *การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่น*
12. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา.
ศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

มัลลิกา สีดาเดช. (2563). *ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการ
ประยุกต์ใช้*. สืบค้น 5 ตุลาคม 2562, จาก <https://www.ocsc.go.th>.

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่
12*. สืบค้น 5 ตุลาคม 2562, จาก <http://www.nesdc.go.th>.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2. (2561). *แผนปฏิบัติการประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2563*. สืบค้น 5 ตุลาคม 2562, จาก
<http://www.phitsanulok2.go.th>.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *วารสารการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. สืบค้น 5
ตุลาคม 2562, จาก <http://www.kknpeo.moe.go.th>.

Lopez, J. & Scott, J. (2000). *Social Structure*. London: Buckingham.